

Zašto baš ovako?

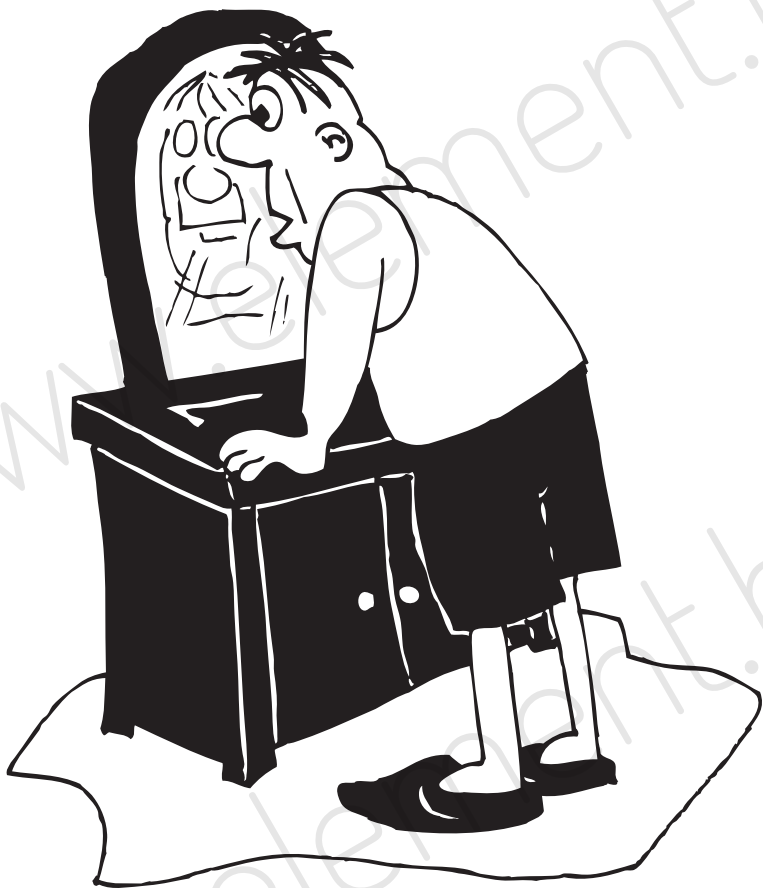
Možda će se neki čitatelj pitati zašto se u priručniku naziva "Kako pomoći djetetu da bude uspješno i razvija samopouzdanje", toliko bavimo uspjehom i samopouzdanjem odraslih osoba.

To činimo kako bismo ukazali na važnost osvještavanja ponašanja svih odraslih osoba koji se bave djecom. Jer, na djecu utječemo ne samo onim što znamo i namjeravamo za njih ili (s) njima učiniti, nego (barem jednako toliko) i onim kakvi smo sami po sebi. Kroz druženje s kvalitetnom odraslom osobom, koja ga čak i nema namjeru odgajati, dijete već mnogo dobiva. Često i više nego kroz druženje s odraslom osobom koja ga namjerava odgajati, a sama nije dobro "posložena", na svojoj odrasloj razini.

Neuspješna i nesamopuzdana odrasla osoba, teško će djetetu pomoći da ono postane uspješno i samopuzdano. Možda bi bilo dobro da svatko od nas, tko se na ovaj ili onaj način bavi djecom, najprije stane pred ogledalo, pogleda duboko unutra i prisjeti se poznatih stihova¹:

1 Michael Jackson, *Man in the Mirror*, 1988.

*I'm Starting With The
Man In The Mirror
I'm Asking Him To
Change His Way
And No Message Could Have
Been Any Clearer
If You Wanna Make The World
A Better Place
Take A Look At
Yourself, And Then Make A Change.*

*"Cccc... izgleda da se ovo ogledalo
pokvarilo?!"*

www.element.hr

www.element.hr

1. Što je uspjeh?

Uspjeh se, kako to objašnjava Hrvatski enciklopedijski rječnik², može odrediti na više načina. Kao prvo, uspjeh može biti ostvarenje nekog cilja ili povoljnog ishoda (npr. osvojiti vrh Mount Everesta, ili za nekoga, popeti se na Sljeme).

Isto tako, uspjeh može biti i postizanje bogatstva, slave ili položaja (npr. birani smo u zvanje izvanrednog profesora na fakultetu ili nas lokalna radijska postaja proglasi za najboljeg amaterskog pjevača tjedna).

Uspjeh je i ostvarenje odgovarajućeg prosjeka ocjena u školi (npr. proći u školi s odličnim uspjehom, ili za nekoga proći razred bez popravnih ispita).

Glagol "uspjeti" znači postići cilj ili svrhu (primjerice završiti glazbenu školu), ili pak biti dobro izveden tj. napravljen (primjerice, nedjeljni ručak ili torta). Mnogo je primjerenije reći da je dijete "u nečemu uspjelo", nego da je ono "nama uspjelo". Jer, koliko god mu u tome pomagali, uspjeh djeteta je prije svega njegov, a ne naš (roditeljev) uspjeh.

2 Anić i dr. 2004.

1.1. Zašto nam treba uspjeh?

Svaki čovjek ima niz različitih potreba koje bi on sam vjerojatno opisao na neki svoj način, različit od drugih. Postoji nekoliko "teorija potreba" koje sve čovjekove potrebe grupiraju u par osnovnih skupina. S nekima od tih potreba se rodimo (urođene potrebe) dok druge "priskrbujemo" s vremenom (stečene potrebe). U trenutku kad se rodimo, nismo ni približno svjesni što će nam sve tijekom života trebati, ili ćemo misliti da nam treba.

Krenemo li potrebe dalje dijeliti, u jednu bi skupinu svakako spadala potreba za preživljavanjem (ona spada u tzv. primarne potrebe) i svim onim što ljudsko preživljavanje omogućuje: zrak, hrana, voda i slično. Jer, prije svega je potrebno biti živ da bi se moglo krenuti korak dalje s onim što kvalitetu življenja može odrediti, tj. unaprijediti ili unazaditi. Taj "korak dalje", koji nije izravno povezan s čovjekovim preživljavanjem, odnosi se na njegove društvene odnose tj. međuovisnost i povezanost s drugima, te na potrebe za uspjehom, obrazovanjem, bogatstvom i sl. (to su tzv. sekundarne i tercijarne potrebe).

Naime, možda možemo (fizički) preživjeti i ako ne živimo u suživotu s drugim ljudima, i ako nismo obrazovani niti uspješni, jedino što taj život neće biti mnogo kvalitet-

niji ni zanimljiviji od života fikusa ili vrganja. Dakle, za čovjeka u punom smislu te riječi, ove su potrebe važne kao i one za zrakom, kruhom i vodom.

Neke od najpoznatijih teorija potreba dali su američki psiholog Abram Harold Maslow³ (inače osnivač škole unutar suvremene psihologije poznate pod imenom *humanistička psihologija*) i američki psihijatar William Glasser⁴ (utemeljitelj tzv. *teorije izbora* tj. *realitetne terapije*).

Maslow osnovne ljudske potrebe dijeli prema njihovoj snazi: neke su jače, a druge slabije. Tako hijerarhija potreba započinje fiziološkim potrebama koje su ujedno i najjače, pa slijede potreba za sigurnošću, potreba za ljubavlju i pripadanjem, potreba za poštovanjem te potreba za samoostvarenjem. Ove posljednje dvije zapravo su povezane s postizanjem uspjeha, koji prema tome, predstavlja ostvarenje osnovne ljudske potrebe. Jer, čemu živjeti ako nas nitko ne priznaje niti smo se u čemu uspjeli (samo)ostvariti?!

Glasser opisuje četiri glavne, ali jednako važne psihološke potrebe čovjeka (osim fiziološke koja se podrazumijeva). Jer, netko tko nije živ nema nikakve, pa tako ni psihološke potrebe. Psihološke potrebe su ljubav, moć, sloboda i zabava.

3 Maslow, prema Rathus, 2001.

4 Glasser, 2005.

Potreba za moći, koju zadovoljavamo postizanjem (i zadržavanjem) vjerovanja da smo u nekom smislu priznati od drugih ljudi, tj. prepoznati kao osobe koje nešto vrijedno znaju i mogu učiniti, zapravo je osnovna ljudska potreba. Koliko *moći* svakog od nas zadovoljava, i na koji ćemo način tu *moć* pokušati "pribaviti", posebna je tema. No, potreba za moći sama po sebi ne samo da nije loša, nego je osnovna ljudska potreba.

Želja za uspjehom nije patološka pojava nego prirodna potreba čovjeka.

Što poznati kažu o uspjehu

Do velikih se visina uspinjemo zavojitim stubama.

Francis Bacon

Neuspjeh je prilika da pokušate mudrije.

Henry Ford

Uspjeh nije ono što imate, nego ono što jeste.

nepoznat autor

Kad izađemo pred Boga, upitat će nas:

“Gdje su ti rane?” Ako odgovorimo:

“Nemam rana”, Bog će nas upitati:

“Zar nisi naišao ni na što vrijedno borbe?”

Allan Boesak

Naša najveća slava nije u tome da nikada ne padnemo, već da se podignemo svaki put kad padnemo.

John Wooden

Opazajući što ne funkcionira, otkrivamo što funkcionira; oni koji nikada nisu pogriješili, nikada nisu došli do otkrića.

Samuel Smiles

(nastavak na stranici 14)

*Želja za uspjehom i priznanjem
nije patološka pojava
nego prirodna potreba čovjeka.
Ona postoji otkad postoji i čovjek.*

“E, pa nije moj manji – samo je druge vrste!”

I poslije slabe žetve treba sijati.

Seneka

Uspjeh podrazumijeva neuobičajeno dobro obavljanje uobičajenih životnih zadataka.

nepoznat autor

Neuspjesi i pogreške su prečke na ljestvama koje vode prema vašemu potencijalu. Ako ne doživljavate neuspjehe, niste izabrali dovoljno uzvišene ciljeve.

Dan Millman

Ne govori o svom uspjehu pred osobom koja nije uspjela.

kineska poslovice

Neuspjeh je uspjeh ako iz njega izvučemo pouku.

Malcolm Forbes

Svakog dana ponesi kanticu zemlje na jedno mjesto i sagradit ćeš planinu.

Konfucije

Kad god vidite da netko vodi uspješan posao, budite sigurni da je jednom donio hrabru odluku.

Peter Drucker

Da bi uspio, tvoja želja za uspjehom mora biti veća od tvog straha od neuspjeha.

Bill Cosby